

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Ioviani Pontani amorum libri II.

Pontano, Giovanni Gioviano

Venetiis, 1518

Accusatur nimius puellarum cultus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13534

I. IOVIANI PONTANI DE AMO
RE CONIUGALI LIBER

SECUNDVS.

ACCVSATVR NIMIVS PVEL
LARVM CVLTVS.

*Quæ Pieridum mecum canit euge
puellæ,*

*Ecquæ Castalio fonte ministrat
aquam?*

*Quæ nam est quæ suffusa gemas,
demissaq; ocellos*

Incipit. O' sacra carmina digna dea.

An'ne ea Melpomene est, dulci dea cognita cantu?

Felicem, cui fas ora videre deum.

Atqui olim latis errabant numina campis,

Nec puduit tenues acubuisse casas.

Sæpe etenim pietas diuinum, quæ maxima natu est

Astitit, ante aras dum cadit agna Ioui.

Sæpe pudicitiam gelido videre sub antro,

Aut in gramneo membra leuare toro.

O' quoties fesso somnos carpente colono

Astream tristes extimere lupi.

Illæ diu terris placida cum pace uagata

Et statuit leges, & sua iura dedit.

Illæ greges docuit syluas pastore uocante

Pergere, & à syluis nocte redire domum.

Illæ etiam fortis docili ceruice iuuenos

Ferre iugum,

Ferre iugum, & grauibus flectere colla rotis.
 Tunc & equus primis compefcuit ora capiftris
 Nefcius intortas ante timere minas.
 Omnia tunc dicente dea, pecudesq; feræq;
 Difcebant munus ordine quæq; fuum.
 In primis feruare fidem, dominumq; uereri
 Docta canis, custos ditis amica domus.
 Quales deliciae uatum Capuana, dolorq;
 Aſterion, caſtae grata rapina deæ.
 Quid uatem diana queri, quid dicere cogis
 In teq; inq; alias impia uerba deas?
 Muſarum hic canis eſt, quid enim tibi iuris in illo?
 Redde fuum Muſis, & mihi redde meum.
 Non ille aſſuetus ſyluis, ſed grata puellis
 Limina, ſed domini pone iacere pedes.
 Sed thalamos feruare, et menſæ aſſiſtere herili,
 Inq; puellari ludere sæpe ſim.
 Quem raptum infelix mater cum ferre nequiret,
 Paulatim miſero uicta dolore cadit.
 Non ſomnos non in illa abos miſeranda requirit,
 Finit ut luctus morte iubente ſuos.
 Felices catuli quos dilexere Poëtæ,
 Et quorum ad triſters concinuererogos.
 Non illos (ſiquid poſſunt mea carmina) tempus
 Abſtulerit. uiuent ſæcula longa ſenes.
 Elyſij quos arua tenent felicia campi,
 Optatasq; ferunt paſcua læta dapes.
 E' folijsq; cadunt paſſim uarijsq; ſapores,
 Securiq; errant & ſine lite greges.
 Mirantur manes æquis ut curſibus auras.

DE AMORE CONIUGALI.

Ut tranent celeri roscida prata fuga.
Forsitan & uates aliquis dum cantat, adesse
Gaudet, & an dicat hi quoq; carmen amant,
Sed satis hæc, dum musa nouas cum pectine chordas
Desuetæq; aptat fila remissa lyra.
Nunc agite o' faciles aures adhibete puellæ
Dum canit, & liquidum dum dea pulsat ebur.
Diuâ canit, quodq; illa canit cognoscere sanctum est.
Vos modo quod sanctum est noscite. diuâ canit.
Parcite ueloci nimium confidere formæ. Melp.
Præterit. en fragili q̄ mora nulla bono est.
Hæc flos est, & flore caducior, hanc dolor, hanc fors
Et morbi uitiant, instabilisq; dies.
Atq; ea quæcunq; est, nullo aut uiolanda paratu
Aut modico, cultus lex quoq; certa datur.
Quid pretiosa iuuant? tortisq; affixa capillis
Gemma? quid in collo nexile pondus agit?
Quæritur his coniux. mores non gemma parabunt.
Crimen inest, si quod laudet amator, agis.
Nec si forma bonum est, externos quærit honores,
Ingenuumq; bonum quid facis arte malum?
Si mentem abijcias, turpe est sine pectore cultus.
Exerceto animum, culta puella sat es.
Sed tamen ut mores animum, sic corpus honestans
Munditiæ. labem uitat uterq; suam.
Ut uirtus contenta modo est, mensuraq; morum est,
Sic & munditijs formula certa data est.
Si modo uos moueant Sirenum infamia monstra,
Selectos cultus quæq; puella fuget.
Hæc facie, cantuq; & Palladis arte placebant.

Sedula sed nimij cura decoris obest.
 Sæpe illis nutritrix o' quid bona tanta per artem
 Perditis? & causam criminis ora gerunt?
 Sæpe inter choreas aliæ risere puellæ,
 Et damnant cultus luxuriantis opes.
 Forte renudatis ibant ad templa papillis,
 Qua breuis Aenario est insula cincta mari.
 Ora madent, liquidoq; madent & tempora fuso,
 Inficit & roseus non sua labra rubor.
 Colla nives infecta gerunt, ac nulla papillas
 Vittæ tegit, nimia guttur ab arte nitet.
 Pictæ oculos, multumq; alieno crine superbæ
 Luxuriam facie testificante suam.
 Quas dea prospiciens gradibus sublimis ab altis,
 Auertitq; oculos, opposuitq; manum.
 Nec si inquit dea sum, si quid mea numina possunt,
 Si qua pudicitia iurâq; uisq; ualent.
 Hæc impune ferent, nec nos læsisse iuuabit,
 Et meus in pœnas induet arma dolor.
 Vix templo exierant, uix littora summa tenebant.
 Arida uix primos cœperat alga pedes.
 Senserunt teneris squamas horrescere plantis,
 Ossa quoq; in spinas ire coacta nouas.
 Qui fuerant ungues alium traxere rigorem.
 Pro digitis pennas, pro cute tergis habent.
 Mens quoq; mutata est, nec se uelut ante puellas,
 Sed uasti credunt æquoris esse feras.
 Atq; ita se in fluctus, inq; æquora proxima mittunt
 Pube tenus pisces, cætera ut ante manent.
 Scilicet ut ueteris sit nota infamia culpæ,

DE AMORE CONIUGALI.

Exemplum & timeat quæq; puella sibi,
Tela pudicitiae moneo uitate puellae
Contentae proprijs, simplicibusq; bonis.
Luxuries infensa deae est, infensa decoris
Cura noui. nil est simplicitate prius.
Haec placet, haud ulla est quaesitae gratiae formae.
Quae studio peccas, simplicitate places.
Nulla est ornandi, nulla est mihi crede parandi
Gloria, naturae est forma, nec artis opus.
Ars odio digna est, ubi nullo fine tenetur.
Naturae est similis hic ubi finis adest.
Nil fuit in toto quicquam formosius orbe
Coniuge, qua felix Protesilaus erat.
Nullis haec gemmis, nullo est adiuta colore,
Et rara nunquam cultior arte fuit.
Ornabat faciem solo contenta pudore,
Felix si nunquam raptæ Lacæna foret.
Illa Mycenæis auecta penetibus, Iden
Dum petit, & Danaos cogit in arma duces.
Phylacades primusq; uenit, primusq; dolorum
Vltor adest, primus & cadit ante rates.
Coniugis at miseræ, thalamos non immemor umbra
Mœsta subit, Stygijs nocte remissa uadis.
Aemoniæ dum membra fouet dilectæ maritæ
Vulnera nudato sunt patefacta sinu,
Illa gemit, funditq; imo de pectore questus.
Frigidus & miseræ concutit ossa tremor.
Amplexusq; inter, lacrimosaq; uerba recessit
Et sopor & somnis nigrior umbra suis.
Mane deos miseranda parum felicibus extis

Nequicquam & multa supplicat usa prece.
 Pluraq; sacratis promittit munera templis,
 Votaq; pro reditu uix numeranda facit.
 At postquam infelix extincti fama marii
 Certa fuit, cineres & breuis urna refert,
 Transigat infestum sua per praeordia ferrum.
 Comprimat amentis ni pia turba manus.
 Vnum hoc non licuit misero concessa dolori
 Caetera, & in casto regnat amore furor.
 Quod potuit comitata uirum est, nec uera fatenti
 Vita magis quam mors illa uocanda fuit.
 Seruauit cineriq; fidem, lectoq; iugali.
 O' rarum in longa posteritate decus.
 Delitet in tenebris, lucemq; perosa, uirosq;
 Proq; uiro infelix urnaq; & umbra fuit.
 Urna quidem cineresq; die, sed noctibus umbra.
 Haec comes, haec coniux, haec & amator erat.
 Talia Melpomene. mihi tum specus Aoniis antrum
 Pandit, & e uera Thespide manat aqua.

VILLAM SALVAT A' MI-
LITIA REGRESSVS.

r Vra iterum saluete, iterum saluete coloni.
 Tyrrhenae ualeant, Martiaq; arma Senae.
 Pone hastam Gradiue, quietus & exue bellum.
 Otia segnis hyems, otia quærit amor.
 Te Venus expectat thalamo, tibi bruma perennis
 Dat noctes, requiem poscit & ipse labor.
 Hi'ne Lares, fundusq; meus, mea prædia cerno.
 O' mihi tam fausto sydere nata dies.